

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

DĚJINY 20. STOLETÍ

FAŠISMUS

Základní charakteristika

- ⌘ Politická ideologie vzniklá ve 20. stol., tzv. **extrémní pravice**
- ⌘ Jeho autorem a hlavním praktikem byl Ital **BENITO MUSSOLINI** (vedl Itálii 1922-1943), inspiroval se *Fašistickým manifestem*, jež vydali futuristé a svou představou o fungování starověkých římských legií
- ⌘ Z lat. **FASCIS = svazek** (všechny fašistické organizace mají ve znaku svazek např. prutů)
- ⌘ **NÁROD - DISCIPLÍNA - SOLIDARITA**
- ⌘ Tzn. vypjatý **nacionalismus**, autoritativní a vůdcovský princip, **militarismus**, rovnostářský kolektivismus, soukromé vlastnictví je možné, vše se však podřizuje kolektivnímu prospěchu
- ⌘ „Stát musí šlapat jako hodinky.“

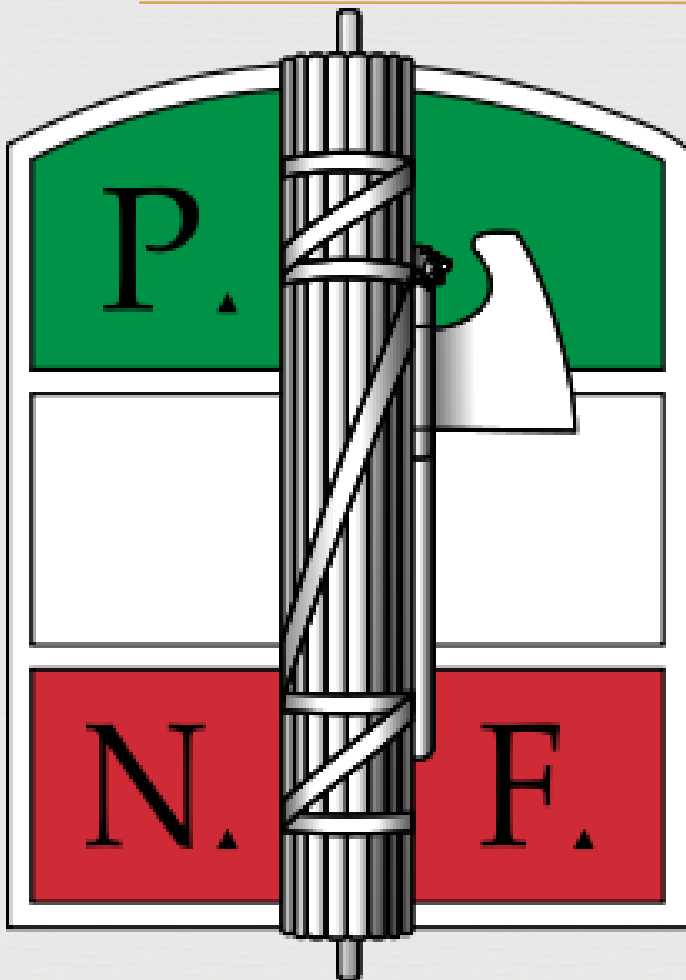
propaganda

- ∞ Hnědá barva (dnes)
- ∞ Kult **SÍLY, MLÁDÍ** a prosperity
- ∞ Dominantní role **SILNÉHO STÁTU** (život v něm připomíná kasárna)
- ∞ Záliba ve **VOJENSTVÍ**, důraz na armádu (fašističtí diktátoři mají zálibu ve vojenských uniformách)
- ∞ KAŽDÝ má činit, co mu stát ukládá („s parazity zatočíme“) – solidarita s **NÁRODEM**, s **KOLEKTIVEM**
- ∞ Ve znaku obvykle **SVAZEK**
- ∞ Fašismu vždy nahrává **KRIZE** politická, ekonomická, **společenská**, ..., lidé prý uposlechnou „archetyp řádu“

Znak Mussoliniho strany Partito Nazionale Fascista, znak fašistické Itálie 20. – 40. let, zdroj:

http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/7/74/National_Fascist_Party_logo.svg
http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/4/4b/Flag_of_Italian_Fascism.svg

Fašismus je možný i dnes, podobnost s neonacismem, v současné Evropě zakázaná ideologie

☞ Fašisté věří, že:

- je zde **drtivá krize**, neřešitelná tradičním způsobem;
- **povinnosti** vůči skupině, k níž člověk patří, **jsou nadřazeny** všemu ostatnímu;
- tato **skupina je obětí**, což ospravedlňuje jakýkoli postup proti jejím nepřátelům;
- skupinu ohrožuje **příliš velká svoboda**, třídní konflikty i vliv cizáků;
- skupinu je nutno více **sjednotit**, třeba i násilím;
- situace vyžaduje, aby se moci ujali **přirození vůdce** (mužského pohlaví) v čele s národním vůdcem;
- vůdcovy instinkty jsou nadřazeny nad abstraktním rozumem;
- je správné **nasadit** ve prospěch skupiny **vůli a násilí**;
- vyvolená skupina má právo **vládnout** bez omezení **ostatním lidem**.

Fašismus po italsku

- ↻ Italský novinář a politik B. Mussolini založil **Národní stranu fašistů**
- ↻ Ozbrojené jednotky PNF pořádaly útoky na přistěhovalce a další „nepřátele Itálie“
- ↻ R. 1922 zorganizoval fašistický **POCHOD NA ŘÍM**, za podpory krále získal křeslo **PREMIÉRA**
- ↻ Zahájil **TOTALITARIZACI** Itálie (např. znovuzavedení trestu smrti), od r. 1927 **diktátorem**
- ↻ V důsledku hospodářské krize se Itálie rozhodla rozšířit koloniální panství – vojenské **napadení ETIOPIE** (boje trvaly 7 měsíců, Habešané se bránili proti přesile, Itálie použila otravné plyny)
- ↻ SN Itálii za útok na Etiopii odsoudila k neúčinným sankcím, Hitlerovo Německo Itálii naopak podpořilo -> **Německo a Itálie se SPOJILY, vytvořily OSU BERLÍN-ŘÍM**

Španělští fašisté

- ✧ Itálie 20. let inspirovala vznik fašistických hnutí v dalších státech
- ✧ Hnutí španělských FALANGISTŮ vedl J. A. de Rivera (brzy zabit)
- ✧ Ve 30. letech **občanská válka ve Španělsku**
- ✧ Berlín podpořil šéfa falangistů F. Franca
- ✧ **Diktátor F. FRANCO** vládl ve Španělsku od konce 30. let do 70. let, do II. sv. války svou zemi nezapojil, jeho režim vykazoval fašistické prvky

Další státy

- ❧ Před II. světovou válkou se řada států a hnutí přihlásila k fašismu – vesměs ve snaze ustát svou samostatnost
- ❧ Kolaborace s Hitlerem
- ❧ **Rakousko** -> nevyšlo, v březnu r. **1938 ANŠLUS** = násilné připojení k Německu, nacistická orientace
- ❧ Československo fašistické strany systematicky zakazovalo, nakonec se prosadili sudetoněmečtí nacisté
- ❧ Slovensko – po dohodě s Hitlerem se odtrhlo od Čech v březnu 1939 a vytvořilo **samostatný klerofašistický SLOVENSKÝ ŠTÁT**, vůdce **Josef Tiso** (pův. katolický kněz)

Fašismus v ČR

- ∞ Propagace fašismu je zakázaná – podněcování násilí a nenávisti
- ∞ Najdeme politické strany s fašizujícími prvky
- ∞ **DSSS** – Dělnická strana sociální spravedlnosti - zjevně inspirovaná fašismem a neonacismem, její předchůdkyně, DS, zrušena Nejvyšším správním soudem, organizuje protestní pochody, vymezuje se vůči tzv. problémovým menšinám, získává zvl. sympatie mladých lidí
- ∞ **NS** – Národní strana – akcentuje tzv. národovecká témata, vystupuje proti „pozitivní diskriminaci“
- ∞ **SPR-RSČ** – tzv. Sládkovi republikáni, Miroslav Sládek byl výrazným politikem 90. let, kandiduje stále, na okraji zájmu

Otázky a úkoly

1. Charakterizujte ideologii fašismu.
2. Uveďte příklady fašistických politických systémů v dějinách 20. století.
3. Čím může podle vás oslovovat fašismus dnešní populaci, která už nepamatuje II. světovou válku a žije ve svobodné Evropě?
4. Pokuste se porovnat fašismus s komunismem.

Literatura a zdroje

☞ ČAPEK, V., PÁTEK, J. *Dějepis pro střední odborné školy*. Praha: Scientia, 2010.